

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 2 Verslaving

6 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- de besturingscontrole: dit betekent dat iemand zelf, willens en wetens, doet wat hij doet; in tekst 3 wordt gerefereerd aan verslaafden die het risico niet willen zien van het als verslaafde krijgen van kinderen, terwijl die er wel zijn mits er redelijk wordt nagedacht 1
- de regulatieve controle: dit betekent dat iemand de keuze maakt iets te doen terwijl hij ook een andere keuze had kunnen maken; tekst 3 spreekt over het onvermogen van verslaafden om in te zien dat zij geen kinderen kunnen opvoeden 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- de eerste vorm is de besturingscontrole. Besturingscontrole houdt in dat iemand die voor rede vatbaar is, zelf, willens en wetens, doet wat hij doet. In tekst 3 is het ontbreken van die vorm van controle te herkennen in het niet willen zien van de risico's die een kind van een verslaafde loopt 1
- de tweede vorm van controle is de regulatieve controle. Die regulatieve controle houdt in dat iemand de keuze maakt iets te doen terwijl hij ook een andere keuze had kunnen maken; In tekst 3 is die regulatieve controle te herkennen aan het onvermogen van verslaafden om in te zien dat zij geen kinderen kunnen opvoeden 1

Opmerking

Als bij een deelantwoord de soort controle ontbreekt, en/of de uitleg ontbreekt en/of de verwijzing naar tekst 3 ontbreekt, dan per deelantwoord 0 punten toekennen.

7 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- de tegenstanders kunnen zich beroepen op het argument dat men volgens de categorische imperatief van de plichtethiek van Kant niet redelijkerwijze kan willen dat gedwongen anticonceptie een algemene wet wordt 1
- de tegenstanders kunnen zich beroepen op het argument dat in de plichtethiek van Kant de mens als intrinsieke waarde of als doel op zich wordt beschouwd: dat betekent dat niemand gedwongen mag worden tot geboortebeperving 1

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>voorbeeld van een goed antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> De tegenstanders van gedwongen anticonceptie bij verslaafden kunnen hun visie rechtvaardigen door de categorische imperatief van Kant toe te passen. Die luidt dat men dient te handelen volgens die maxime, waarvan men redelijkerwijze kan willen dat het een algemene wet wordt. Men kan niet redelijkerwijze willen dat gedwongen anticonceptie een algemene wet wordt, dus mag men gedwongen anticonceptie niet toepassen Daarnaast mag men in de plichtethiek van Kant de mens nooit louter als middel beschouwen, omdat de mens een intrinsiek doel is. Dat betekent dat de mens recht heeft op lichamelijke integriteit en niet gedwongen mag worden tot geboortebeperving 	<p>1</p> <p>1</p>
8	maximumscore 3	
	<p>Een goed antwoord bevat de volgende elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> een antwoord op de vraag wat Kant onder het intelligibele karakter van de mens verstaat: de rede een uitleg hoe Kant de verantwoordelijkheid van de mens voor zijn handelen beredeneert: het intelligibele karakter van de mens behoort de ultieme oorzaak van zijn handelen te zijn een positief antwoord op de vraag of een verslaafde die onder invloed is verantwoordelijk is voor zijn handelen 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
	<p>voorbeeld van een goed antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> Onder het intelligibele karakter van de mens verstaat Kant dat de mens de beschikking heeft over de rede. De mens is een redelijk wezen en moet daarom zijn handelen op redelijke inzichten baseren Niet alleen kan de mens zijn handelen op redelijke inzichten baseren, hij behoort dit ook te doen, volgens Kant. De mens kan met de rede de morele wet inzien en hij behoort die morele wet te volgen. Op deze wijze is de mens juist door zijn intelligibele karakter verantwoordelijk voor zijn handelen: het behoort de ultieme oorzaak van zijn handelen te zijn Een verslaafde die onder invloed is, kan zich daarom niet verschuilen achter het argument dat hij niet beter wist: vanuit zijn intelligibele karakter behoorde hij beter te weten en is daarom als verslaafde verantwoordelijk voor zijn handelen 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
9	maximumscore 2	
	<p>Een goed antwoord bevat de volgende elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> een uitleg dat zwakke zelfevaluatie te vergelijken is met utilisme: beide beoordelen de gevolgen van handelen een uitleg dat er verschil is tussen zwakke zelfevaluatie en utilisme: zwakke zelfevaluatie beoordeelt of een handeling de meeste bevrediging of welbevinden oplevert voor zichzelf, terwijl utilisme het geluk van alle betrokken mensen in de beoordeling betreft 	<p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>voorbeeld van een goed antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> In de zwakke vorm van zelfevaluatie wordt een afweging gemaakt op grond van wat de meest gunstige gevolgen gaat opleveren. Dit komt overeen met het nemen van morele verantwoordelijkheid voor het handelen zoals het utilisme bepleit, omdat ook in het utilisme naar de gevolgen van het handelen gekeken wordt Het verschil tussen de zwakke vorm van zelfevaluatie en het nemen van morele verantwoordelijkheid op grond van het utilistische principe is dat de zwakke vorm van zelfevaluatie slechts kijkt naar wat de meeste bevrediging of wat het meeste welbevinden oplevert voor zichzelf. Terwijl het utilisme streeft naar het meeste geluk voor het grootste aantal mensen. Zelfevaluatie betreft dus alleen de gevolgen voor de persoon zelf, terwijl het utilistische alle betrokkenen in de afweging betreft 	<p>1</p> <p>1</p>
10	maximumscore 3	
	<p>Een goed antwoord bevat de volgende elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> twee overeenkomsten tussen de visie van Taylor op zelfverwerkelijking en de visie van Aristoteles op zelfverwerkelijking: zelfverwerkelijking is bij beiden het ontwikkelen wat al in zichzelf aanwezig is en bij beiden speelt het verstand een doorslaggevende rol een uitleg hoe men volgens Taylor tot een 'conception of the self' komt: door toepassing van de sterke vorm van reflectieve zelfevaluatie 	<p>2</p> <p>1</p>
	<p>voorbeeld van een goed antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> Zowel in de deugdethiek van Aristoteles als bij de zelfverwerkelijking zoals Taylor bepleit ontwikkel je jezelf door iets te verwerklijken dat al in jezelf aanwezig is. Bij Aristoteles is dit het onderliggende (of hypokeimenon) dat je laat uitgroeien, zodat je wordt wat immanent al in jezelf aanwezig was. Bij Taylor vervolmaak je een 'conception of the self' dat aangeeft wat je zelf bent en die je door de sterke vorm van reflectieve zelfevaluatie steeds meer aanpast. Bij beiden word je dus wat er al in je aard lag Tweede overeenkomst is de rol van het verstand. Bij Aristoteles is het rationele deel van de ziel typerend voor de mens en dien je je vooral daarop te richten. Bovendien gebruik je je verstand om je karakter te vormen, om een deugzaam mens te worden. Ook bij Taylor speelt het verstand een essentiële rol: je maakt bij de sterke vorm van zelfevaluatie steeds een interpretatie van wie je zelf bent door af te wegen welke waarden en deugden je zelf uiteindelijk echt belangrijk vindt. Je gebruikt je verstand dan in een proces van reflectie Een 'conception of the self' vorm je door telkens weer een proces van (her)evaluatie door te maken waarin je steeds weer bepaalt wat je in je diepste zelf echt belangrijk vindt. Door steeds weer de sterke vorm van reflectieve zelfevaluatie toe te passen, kom je steeds dichterbij wie jij in wezen echt bent en zo vorm je een 'conception of the self' 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
11	maximumscore 5	
	Een goed antwoord bevat een antwoord op de vraag waarom het leven van een verslaafde niet als vorm van zelfverwerkelijking gezien kan worden, gebaseerd op de vier aspecten van zelfverwerkelijking en een ethische theorie:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een antwoord op de vraag waarom een leven als verslaafde niet in overeenstemming is met de eis van herkenbaarheid, inclusief uitleg wat onder herkenbaarheid verstaan wordt 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een antwoord op de vraag waarom een leven als verslaafde niet in overeenstemming is met de eis van authenticiteit, inclusief uitleg wat onder authenticiteit verstaan wordt 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een antwoord op de vraag waarom een leven als verslaafde niet in overeenstemming is met de eis van reflexiviteit, inclusief uitleg wat onder reflexiviteit verstaan wordt 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een antwoord op de vraag waarom een leven als verslaafde niet in overeenstemming is met de eis van zelfkennis, inclusief uitleg wat onder zelfkennis verstaan wordt 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een toepassing van één van de drie genoemde ethische theorieën: het utilisme, de deugdethiek of de plichtethiek 	1
	voorbeeld van een goed antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • De eerste eis die aan zelfverwerkelijking wordt gesteld is herkenbaarheid. Hiermee wordt bedoeld dat iemand herkenbaar moet zijn in zijn doen en laten dat wil zeggen dat zijn handelen voortkomt uit zijn karakter. Bij een verslaafde is het juist niet dat hij herkenbaar vanuit zijn karakter handelt: een verslaving verandert juist het karakter. Men hoort vaak dat naasten van een verslaafde hem juist niet meer herkennen. Dus nee, een verslaafde voldoet niet aan de eis van herkenbaarheid en een verslaafde ouder dus ook niet 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • De tweede eis aan zelfverwerkelijking is authenticiteit. Hiermee wordt bedoeld dat men echt vanuit zichzelf handelt, dat de motieven en drijfveren uit zichzelf voortkomen. Bij een verslaafde is dat niet zo: in ieder geval een deel van zijn handelen wordt bepaald door zijn drang naar drugs en is dus niet authentiek te noemen. Een verslaafde voldoet dus niet aan de eis van authenticiteit 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • De derde eis aan zelfverwerkelijking is reflexiviteit. Hiermee wordt bedoeld dat iemand zijn eigen handelen tot object van zijn denken kan maken. Ook hieraan voldoet een verslaafde niet, want zijn denken wordt beïnvloed door zijn verslaving en dus zijn reflectie op zichzelf wordt door zijn verslaving beïnvloed. Een verslaafde voldoet dus niet aan de eis van reflexiviteit 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • De vierde en laatste eis aan zelfverwerkelijking is zelfkennis. Hiermee wordt bedoeld dat iemand zichzelf kent en zijn motieven en drijfveren kent en kan beoordelen. Hieraan voldoet een verslaafde niet: een verslaafde zal door zijn verslaving gehinderd worden om zichzelf en zijn motieven en drijfveren te zien zoals ze werkelijk zijn 	1

Eindexamen vwo filosofie 2013-II

- havovwo.nl

Vraag	Antwoord	Scores
	<ul style="list-style-type: none">Het utilisme stelt dat men zo moet handelen dat de gevolgen van de handeling leiden tot het grootste geluk voor het grootste aantal mensen. Vanuit dit utilisme kan worden gesteld dat een verslaafde bijvoorbeeld niet in staat is, zijn kind het grootste geluk te bieden en dus kan hij ook niet het grootste geluk voor het grootste aantal mensen bereiken. Hoe goed hij ook zijn best doet, het kind zou gelukkiger zijn als zijn ouder niet verslaafd zou zijn	1
	of	
	<ul style="list-style-type: none">De deugdethiek gaat er vanuit dat men zich laat leiden door te streven naar de deugd als een midden tussen twee ondeugden: een te veel en een te weinig aan deugdzaamheid, zoals een verstandige dat zal inzien. Vanuit de deugdethiek kan worden gesteld dat een verslaafde het midden uit het oog is verloren, omdat hij door zijn verslaving zijn verstand niet meer optimaal kan gebruiken en dus ook niet het juiste midden kan vinden	1
	of	
	<ul style="list-style-type: none">De plichtethiek gaat uit van de autonome rede die de morele wet inziet en in vrijheid deze wet zal volgen. Vanuit de plichtethiek kan men stellen dat de rede voor zover nog aanwezig zeker niet meer autonoom zal zijn; en men kan ook twifelen aan de mate waarin een verslaafde in staat is om in vrijheid de morele wet te volgen	1